

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

GT ÀREES INFANTILS DE LES BIBLIOTEQUES MUNICIPALS DE SABADELL

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

"Hi ha una escola tan gran com el món. Ens ensenyen mestres, professors, advocats, paletes, televisors, diaris, tanques publicitàries, el sol, les tormentes, els estels... Obre els ulls i aprovaràs".

1. Acreditació, acollida i presentació

Les famílies es dirigeixen a l'àrea infantil on se'ls donaran les acreditacions (infants i adults) i signarem les autoritzacions fotogràfiques. Tot seguit els donarem la benvinguda i els explicarem (si encara no ho saben) què és i què s'hi fa en un Laboratori de lectura.

"Un laboratori de lectura és un espai d'experimentació i observació al voltant dels llibres i la seva lectura. Se sap com comença però mai se sap com s'acaba i com que poden passar coses inesperades, fins i tot, perilloses, cal fer atenció en tot moment a les indicacions de la/es investigadores en cap. I com que entrem en una zona d'experimentació el que pugui passar durant el procés és tan incert com el resultat. Cal tenir en compte:

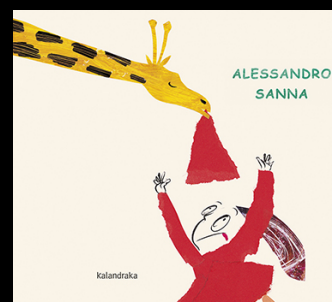
- Els llibres són els protagonistes d'aquests laboratoris i el nostre material de treball i investigació.
- És molt important seguir les instruccions del conductor o la conductora en tot moment.
- Cal la implicació i participació de tots els participants, infants i adults.

El laboratori d'avui es centra en 1 mestre, un de tant gran que ens farien falta moltes sessions, així que en farem un petit tastet. Per tal de descobrir-lo ens hem citat a la seva ESCOLA, una escola molt especial doncs només s'hi ensenya 1 assignatura: LA FANTÀSTICA. Abans d'entrar deixeu escrita una paraula a la pissarra [Cal tenir una pissarra]. La que vulgueu.

Seguiu-me, entreu agafats de la mà dels vostres acompanyants, fins a dins de la sala".

2. Escalfament dels sentits

Un cop asseguts i abans de començar es faran una sèrie d'exercicis per tal de preparar-se per la sessió: preparar l'atenció visual (massatge al voltant dels ulls, mira a dreta i esquerra, amunt i avall), preparar l'atenció auditiva (doblegant el cartílag i estirant els lòbuls), preparar els dos hemisferis (asseguts tocar colze esquerra amb genoll dret i viceversa) i finalment relaxar el cos (estirar els braços entrellaçar-los i fer 3 respiracions).

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

3. La descoberta

Fora la sala hi haurà una pissarra amb guixos per escriure. Dins la sala hi haurà disposada una tela blava circular imitant un llac, uns coixins que poden simular pedres al llac i un receptacle amb còdols de riu. Penjant del sostre 6 paraigües de colors cap per avall [*El hombrecillo de la lluvia*] amb tires de paper penjant a una alçada que hi podem arribar perquè les necessitem més endavant.

A cada cantonada una capsa lligada amb cordill i un rètol amb un títol suggerent. Al mig de la sala un pal indicador amb cinc fletxes encarades a cadascuna de les capses amb un dibuix que ens recorda, per exemple a el llibre *El camino que no iba a ninguna parte*. Convidarem als assistents a agafar un còdol i un retolador i seure al voltant del llac. Començarem explicant un dels mecanismes creatius d'en Gianni Rodari: *La pedra a l'estany*.

Convidarem a escriure una paraula a la pedra i direm a 2 persones que la llencin al llac, enllacem les dues paraules amb una preposició. Provarem a fer una entrada de conte i trencarem el gel. Els contes es busquen nedant sota l'aigua, les paraules suren i si baixem fins a aigües profundes trobem els records, les imatges i les històries que les han generades.

3.1. Descubrint Rodari

Qui fou Gianni Rodari?

Podem descobrir l'artista amb objectes, un àlbum inventat i construït per la ocasió, amb una projecció i una presentació que haguem fet. Hi ha mil maneres per a mostrar-lo.

"Una pedra llançada en un estany origina ones concèntriques que s'estenen sobre la superfície i que impliquen en el seu moviment, a diferents distàncies, amb diferents efectes, el nenúfar i la canya, el barquet de paper i l'ham del pescador. Objectes que anaven cadascun pel seu compte es veuen cridats a la vida, obligats a reaccionar, a entrar en contacte amb els altres"

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

3.2 Lectura de les obres escollides

Després d'explicar qui ha estat Gianni Rodari ens centrarem en la lectura d'un llibre il·lustrat o un conte de l'autor. Es pot escollir el que es cregui pertinent. Nosaltres recomanem els següents títols:

- El camí que no duia enlloc/ El camino que no iba a ninguna parte
- L'Àlicia Patapam en els contes
- ¿Qué hace falta?
- Tonino l'invisible/ Tonino el invisible

4. Creació i lectura compartida

Un cop explicat el llibre passem a descobrir les diferents propostes que hem preparat. Al voltant de la sala trobarem varies capsas amb un dibuix que ens recorda les il·lustracions del Xavier Salomó a *El camino que no iba a ninguna parte*. Cada capsa durà un cartell penjat d'un cordill o enganxat en una de les cares i al damunt un llibre.

Establim dues opcions en relació a les capsas:

1. Les podem anar presentant nosaltres.
2. Podem deixar que escullin per quina volen començar. Es recomana aquesta opció perquè probablement no les podrem fer totes.

Veureu que teniu un pal amb indicadors de camins. Cada capsa conté una proposta creativa inventada per en Gianni Rodari així que trieu el camí que us sembli més suggerent, obriu la caixa i seguiu les instruccions. Podeu passar per tantes capsas com vulgueu, podeu recórrer tants camins com el cor us demani.

"Para una literatura infantil que no caiga sobre los niños como un peso externo o como una tarea aburrida, sino que salga de ellos, viva con ellos, para ayudarlos a crecer y a vivir más arriba, tendríamos que conseguir relacionar íntimamente estos tres sustantivos: imaginación-juego-libro".

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

CAPSA 1: ESTRIPA'M!... A POC A POC

Diari de la fantasia: Joc dadaïsta

Benvingudes i benvinguts, acabeu d'obrir la Capsa del Diari de la fantasia, un periòdic d'allò més estrafolari. Seguiu les instruccions i convertiu-vos en Periodistes Surrealistes.

PAS N°1: Retallar titulars de diaris a l'atzar.

PAS N°2: Barrejar-los ben barrejats.

PAS N°3: Enganxar un titular sota un altre fins a obtenir notícies de successos S.A.D (Sensacionals, Absurds i Divertits).

Material: diaris vells i tisores. Cartolines si es vol que s'enduguin la creació a casa i cola de barra..

CAPSA 2: RING-RING! Qui és?

Trama fantàstica

Enhorabona! heu obert la capsa de la Trama fantàstica. Sou a punt d'esdevenir increïbles escriptors/es d'un conte del que no sabreu ni com comença ni com acaba. "Això és possible?" us preguntareu, oi tant! i sou a punt de descobrir-ho.

PAS N°1: Agafeu un sobre vermell, obriu-lo i traieu el seu contingut.

PAS N°2: Doneu resposta a la pregunta que hi ha escrita.

PAS N° 3: Torneu a guardar el contingut al sobre i col·loqueu el sobre vermell dins el sobre negre.

Qui era? On estava? Què feia? Què va dir? Què va dir la gent? Com va acabar?

Material: 6 sobres vermells amb un número a fora de l'1 al 6 i una cartolina a dins, 1 sobre negre més gran i llapis i goma.

Attrezzo: Hi haurà una tauleta rodona un tapet, un llum de tauleta de nit i un telèfon antic i una capsa amb el llibre Contes per telèfon al damunt.

Contes per telèfon

"La funció creativa de la imaginació pertany a l'home comú, al científic, al tècnic; és essencial tant en les descobertes científiques com en el naixement de l'obra d'art; és fins i tot condició necessària per a la vida quotidiana".

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

CAPSA 3: MINIMAXI SUPERDIS!

Diccionari enciclopèdic il·lustrat de l'absurd

El material que teniu ara a les mans ha d'instruir a les generacions futures que han de venir, estem a punt de donar llum al **Diccionari enciclopèdic il·lustrat de l'absurd**. Cap d'aquests objectes ha estat creat encara, però res és impossible amb una mica d'imaginació, així que mans a la feina.

PAS N°1: Teniu dues capsetes, d'una n'heu de treure un prefix, de l'altra un substantiu.

PAS N°2: Ajunteu una i l'altra i escriviu el resultat amb el retolador negre en un dels fulls del Diccionari enciclopèdic il·lustrat de l'absurd.

PAS N° 3: Com que és il·lustrat: ara toca fer-ne el dibuix: il·lustreu-nos!

Material: Capseta dels prefix amb des-, quasi-, a-, bi-, re-, tri-, anti-, dis-, semi-, super-, micro-, mini-, maxi / Capseta dels substantius amb gelat, rellotge, finestra, mosca, cadira, abric, llibre, neu llavor, fil, ocell, joc, catifa, sofa, rentadora, ordinador, capsa, cotxe, avió, roba, ma, foto, mestra...

Material: Un quadern amb unes cobertes dures una capseta pels prefixs i una pels substantius, llapis de colors i retolador negre.

Contes animals

CAPSA 4: PLOUEN PARAULES DE PAPER

Polinomi fantàstic

I ara ens tocarà ser encara més creatius jugant amb les lletres, les paraules i inventant una història amb elles. Serem creatius i creatives perquè estem gaudint amb en Gianni Rodari!

PAS N°1: Agafeu una paraula de les que pengen dels paraigües

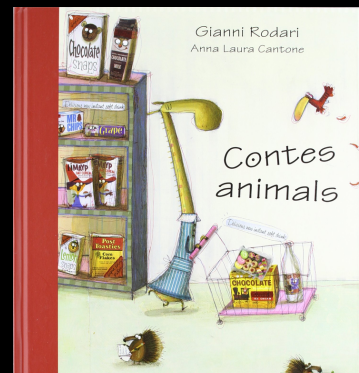
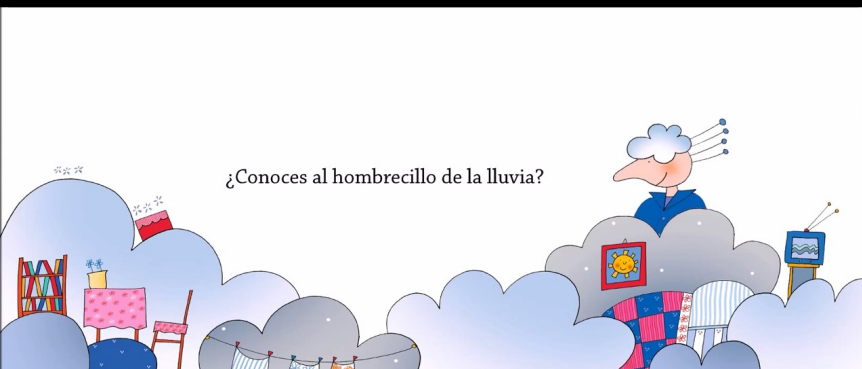
PAS N°2: Enganxeu la paraula amb pritt damunt una de les cartolines. Al cantó esquerra del full de manera que quedi en vertical.

PAS N° 3: Al costat de cada lletra escriviu una paraula nova (millor si formen una frase: substantiu, adjectiu, verb). Escriure un microconte que tornarem a penjar del paraigües.

Material: cartolines, cola de barra i llapisos.

Atrezzo: paraigües de colors de cap per avall d'on pengen fils amb paraules escrites en vertical.

El hombrecillo de la lluvia

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

CAPSA 5: HI HAVIA UNA VEGADA, IL ÉTAIT UNE FOIS, ONCE UPON A TIME...

Les cartes rodarianes de Propp

Seguiu les instruccions al peu de la lletra i tindreu en el vostre poder una increïble màquina de fer històries portàtil, es diu **Les cartes de Propp**. Té una bateria amb autonomia il·limitada, és lleugera i 100% reciclable.

PAS N°1: Agafeu un paquet i poseu el vostre nom a l'etiqueta.

PAS N°2: Obriu el paquet, traieu-ne l'interior i il·lustreu cadascuna de les funcions.

PAS N°3: Torneu a col·locar les cartes a dins.

Material: baralles de 20 funcions en cartolina amb l'enunciat i el marge, llapisos i retoladors de colors, fundes individuals de cartolina.

L'Alícia Patapam en els contes

Altres possibilitats de capsas:

- Inventar personatges: Mostrar una capsa amb diferents materials: Llana, Roba de sac, Plàstic de bombolles, Seda, Vellut, Goma d'esborrar, Pedra, Palla, Esponja, Suro, Cola, Paper de xarol, Paper de diari, Paper de vàter. A partir d'imaginar un personatge fet d'aquell material deduir-ne les característiques, aventures, etc. «Els homes de mantega» a Contes per telèfon.
- Poesia: tirallongues, falses endevinalles.
- Altres: errors ortogràfics, contes populars reescrits...

Per conèixer més la figura del mestre Rodari és molt interessant escoltar el programa que li van dedicar a *Ciutat Maragda* i on es vinculava amb un autor nostrat com en Miquel Obiols tot recordant Ai, Filomena, Filomena! i altres contes. Podeu escoltar-lo en aquest enllaç: <https://www.ccma.cat/catradio/alacarta/ciutat-maragda/gianni-rodari-100-anys-de-fantasia/audio/1058994/>

"Quant pesa una llàgrima? Depèn, la llàgrima d'un nen capritxós pesa menys que el vent, la d'un nen famolenc pesa més que tota la terra"

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

Llestos?, endavant doncs... Un cop finalitzat el temps de creació i lectura compartida, és important que deixem un temps per observar què hem creat i poder fer una breu posada en comú convidant a explicar l'experiència. Podem iniciar aquest apartat amb les següents preguntes:

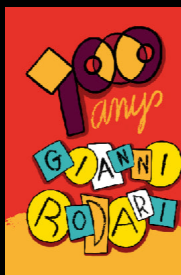
- Coneixies alguna de les propostes plantejades?
- Quina capsula heu trobat més original?
- Voleu compartir alguna de les creacions que heu fet?

5. Comiat i avaluació

Hi ha diferents formes d'avaluar la sessió. Com a professionals podem saber on hem fallat o allò que ens ha funcionat millor però és important saber què opinen els infants i els adults que ens han acompanyat. Això ho podem fer de viva veu, omplint un qüestionari a la mateixa sessió o amb un formulari en línia que puguin respondre des del correu electrònic. Totes les opcions tenen els seus avantatges i inconvenients. Caldrà veure el que millor ens pot funcionar des de la nostra experiència.

Caldrà acompanyar a les famílies i acomiadar-los tot dient-los que estiguin atents als propers laboratoris que es faran.

També cal visitar el portal Gènius amb l'especial "Gianni Rodari, 100 anys del seu naixement"

"Amb els nens es pot parlar de tot, sempre i quan se'ls demani ajuda per trobar el llenguatge adient per fer-ho".

El projecte de laboratoris de lectura de les Biblioteques Municipals de Sabadell té com a referent els Laboratoris de lletres i imatges que es duen a terme a la Biblioteca Roca Umbert de Granollers i a la inspiració continua de la Marta Roig, bibliotecària infantil dedicada a la promoció de la lectura.

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

BIBLIOGRAFIA

- RODARI, Gianni. *Gramàtica de la fantasia: introducció a l'art d'inventar històries* / Gianni Rodari; traducció: Teresa Duran. Barcelona: Columna, 2002
- RODARI, Gianni. *Escola de fantasia: reflexions sobre l'educació per a mestres, pares i nens* / Gianni Rodari; traducció de Bel Olid. Barcelona : BlackieBooks, 2017
- RODARI, Gianni. *Jocs de fantasia* / Gianni Rodari ; il·lustracions: Rosalba Catamo; versió de Cinta Massip. Barcelona: Baula, 2005
- RODARI, Gianni. *Contes del geni de la fantasia* / una antologia de Gianni Rodari; il·lustracions de Gustavo Roldán. Barcelona: La Galera, 2011
- RODARI, Gianni. *Tirallongues del cel i la terra* / Gianni Rodari; disseny de Bruno Munari. Barcelona: Estrella Polar, 2014
- RODARI, Gianni. *Contes per telèfon* / Gianni Rodari; traduït per Teresa Durán; il·lustrat per Jordi Saludes. Barcelona: Joventut, 2003
- RODARI, Gianni. *Contes animals* / Gianni Rodari, Anna Laura Cantone. Barcelona: Molino, 2009.
- RODARI, Gianni. *El Camino que no iba a ninguna parte* / Gianni Rodari; [ilustraciones] Xavier Salomó. Boadilla del Monte: SM, cop. 2007
- RODARI, Gianni. *¿Qué hace falta?* / Gianni Rodari, Silvia Bonnani. Kalakandra, 2010.
- RODARI, Gianni. *El Hombrecillo de la lluvia* / Gianni Rodari ; ilustraciones de Nicoletta Costa. Madrid [etc.]: Alfaguara [etc.], cop. 2007.
- RODARI, Gianni. *Tonino el invisible* / Gianni Rodari; ilustraciones: Alessandro Sanna. Barcelona [etc.]: Libros del Zorro Rojo, 2010
- RODARI, Gianni. *Les Ensopegades de l'Alícia Paf* / Gianni Rodari; il·lustracions de Montse Ginesta. Barcelona: Barcanova, 2018
- RODARI, Gianni. *Un Conte embolicat* / Gianni Rodari; il·lustracions d'Alessandro Sanna. Pontevedra: Kalandraka, 2015
- RODARI, Gianni. *Inventem els números*. Barcelona: Kalandraka, cop. 2017.
- RODARI, Gianni. *El Paseo de un distraído* / Gianni Rodari, Beatrice Alemagna. Madrid: SM, cop. 2007
- RODARI, Gianni. *Uno y siete* / Gianni Rodari, Beatrice Alemagna. Madrid: SM, 2001
- RODARI, Gianni. *El Hombre que compró la ciudad de Estocolmo* / Gianni Rodari ; [ilustraciones:] Javier Zabala. Boadilla del Monte: SM, cop. 2008
- RODARI, Gianni. *L'Alícia Patapam en els contes* / Gianni Rodari, Anna Laura Cantone. Barcelona: Lumen, 2006.

Laboratori de lectura!

GIANNI RODARI

BIBLIOGRAFIA COMPLEMENTÀRIA

Aquests llibres serveixen per a la part de la descoberta per establir paral·lelismes i veure possibles influències i també per a la part de la lectura compartida:

- RODARI, Gianni. *La Trampa del tiempo y otros cuentos* / Gianni Rodari : ilustraciones de Claudia Ranucci. Madrid : Laberinto, 2010
- RODARI, Gianni. *Cuentos por teléfono* / Gianni Rodari ; ilustraciones de Emilio Urberuaga. Barcelona: Juventud, 2012
- RODARI, Gianni. *Contes i fantasticontes* / Gianni Rodari; il·lustracions: Francesco Altan; traducció de David Nel·lo. Barcelona : Estrella polar, 2011
- RODARI, Gianni. *La Flecha azul* / Gianni Rodari; ilustrado por Nicoletta Costa. Madrid: Laberinto, DL 2011
- RODARI, Gianni. *El Cazador desafortunado* / Gianni Rodari, Federico Delicado. Boadilla del Monte: SM, cop. 2009
- RODARI, Gianni. *Qui sóc jo?* / Gianni Rodari; il·lustracions: Miguel Tanco. Barcelona: Baula, 2007
- RODARI, Gianni. *Història de Marco i Mirko* / Gianni Rodari; dibuixos de Montse Tobella; traducció d'Enric Salom. Alzira : Bromera, 2007
- RODARI, Gianni. *El Pastís caigut del cel* / Gianni Rodari; traducció i presentació: Àlvar Valls; il·lustracions: Bruno Munari. Barcelona : La Galera, 2007
- RODARI, Gianni. *Cuentos para jugar* / Gianni Rodari. Madrid: Alfaguara, 2005.
- RODARI, Gianni. *Confundiendo historias* / Gianni Rodari; ilustraciones de Alessandro Sanna. Sevilla: Kalandraka, 2004.
- RODARI, Gianni. *Els Negocis del senyor Gat: històries i rimes felines* / Gianni Rodari; il·lustracions de Montse Ginesta; traducció d'Albert Jané. Barcelona: Barcanova, 2004.
- RODARI, Gianni. *La Gòndola fantasma* / Gianni Rodari; il·lustracions de Federico Delicado; traducció d'Anna Gasol i Trullols. Barcelona: Barcanova, 2003
- RODARI, Gianni. *Els Viatges d'en Joan Esquenadret* / Gianni Rodari ; il·lustracions: Josep Rodés; traducció: Albert Jané. Barcelona: La Galera, 2001
- RODARI, Gianni. *Els Nans de Màntua* / Gianni Rodari; il·lustracions: Antonio Lancho. Barcelona: Cruïlla, 2001
- RODARI, Gianni. *Contes escrits a màquina* / Gianni Rodari; traducció de Francesc Sales. Barcelona: Empúries, 1998
- RODARI, Gianni. *Gelsomino al país dels mentiders* / Gianni Rodari; traducció i presentació: Àlvar Valls; il·lustracions: Raul Verdini. Barcelona: La Galera, 1997
- RODARI, Gianni. *Les Dues vegades del Baró Lamberto o bé Els misteris de l'illa de San Giulio* / Gianni Rodari; traducció i presentació: Teresa Duran; il·lustracions: Paula Reznícková. Barcelona: La Galera, 1990.